

INSTRUMENTS PER A REALITZAR L'AVALUACIÓ DIAGNÒSTICA

L'avaluació es porta a terme aplicant tot un seguit de tècniques específiques, que estaran relacionades amb la natura i les característiques d'allò que es vol avaluar; donat que a l'avaluació diagnòstica es volen analitzar diferents dimensions implicades en el procés d'aprenentatge, caldrà utilitzar tècniques i instruments variats.

S'entén per tècnica d'avaluació el procediments utilitzat per a obtenir la informació que permetrà evidenciar i fer explícites les competències que es van desenvolupant i consolidant a l'alumnat.

- Tècniques basades en l'observació
- Tècniques orals
- Tècniques escrites
- Tècniques basades en l'execució pràctica.

Alguns dels recursos que podem fer servir són:

Qüestionaris:

Els qüestionaris són un dels instruments que tradicionalment s'ha utilitzat per avaluar les competències i els coneixements. Els qüestionaris poden ser referits a coneixements propis d'un àmbit de coneixements o referents als hàbits d'estudi de cada alumne o a altres aspectes personals, socials o professionals, i no s'han de confondre amb exàmens de nivell, sinó que mostren la intenció d'adaptar-se a les expectatives i necessitats de l'alumnat. Són un instrument d'autoregulació i motivació i serveixen per a que l'estudiant reflexioni sobre què sap i què caldrà saber. Cal tenir en compte que les preguntes que el formin haurien de reunir una sèrie de característiques:

- Contextualitzades: una pregunta contextualitzada és la que planteja un problema o situació que té a veure amb el perfil professional del cicle triat, i que es pot relacionar amb l'anàlisi d'un cas, que pot ser real, partir d'una notícia dels mitjans de comunicació o d'altres fonts, i que demani una resposta relacionada amb l'àmbit professional, amb un destinatari diferent del docent
- Productives, que permetin a l'alumnat demostrar la capacitat d'aplicar els sabers apresos a la interpretació de nous fets o noves situacions relacionades amb situacions professionalitzades. Cal partir de la idea que tot l'alumnat té coneixements construïts a partir de les seves vivències i informacions rebudes anteriorment; les respostes possibiliten identificar i comprendre els punts de partida, quines són les concepcions alternatives que tenen, i a partir d'aquí anar promovent la reconstrucció.
- Complexes, és a dir preguntes que mobilitzin sabers diversos i impliquin la interrelació dels mateixos. També és important que les preguntes permetin diferents nivells de complexitat.

Imatges, fotografies, vídeos...:

Una imatge, una fotografia o un vídeo relacionat amb els diferents àmbits professionals pot concentrar moltes idees, i pot resultar un bon instrument per a recollir pensaments-clau relacionats amb la pràctica professional. L'activitat es pot realitzar de manera individual o grupal, expressar-la oralment, per escrit o amb un altre suport.

Organitzadors gràfics:

Són representacions visuals que recullen de manera concisa i visual idees clau, processos, emocions... organitzats segons la seva jerarquia, les seves relacions, la seqüència, la gradació... Alguns dels organitzadors gràfics són:

- Bases d'orientació: és un instrument que resumeix de manera gràfica i ordenada les accions a realitzar per fer un tipus de tasca/activitat, de manera que l'alumnat sigui capaç d'anticipar i planificar les accions que s'han de fer per resoldre-la amb èxit. Es poden utilitzar tant per avaluar els coneixements previs sobre procediments, com per a determinar els criteris d'avaluació i els diferents nivells d'assoliment.
- Diagrames de flux : es una representació gràfica d'un procés en el que es mostres els passos a seguir per a la realització d'una tasca determinada o per a assolir un objectiu determinat.

Mapes, esquemes i línies de temps:

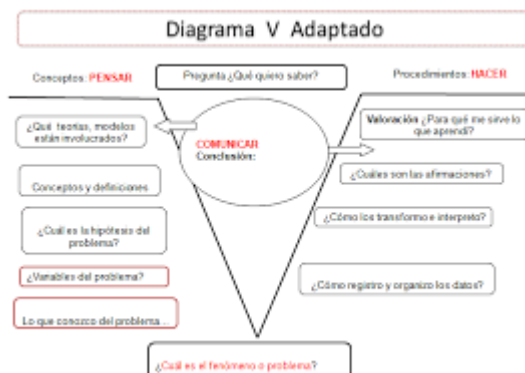
Són instruments per a representar visualment idees, processos, emocions i/o dades, i les connexions entre ells. Són representacions subjectives de cada persona, i poden permetre conèixer les idees prèvies de l'alumnat sobre uns aspectes determinats relacionats amb el currículum del cicle formatiu. Existeixen diferents tipus de representacions:

- Mapes conceptuals: representació gràfica de conceptes disposats en *nodes*, organitzats de manera jeràrquica i relacionats entre ells per paraules d'enllaç, de manera que junta amb les dels nodes que uneixen es forma una frase.
- Mapes de pensament o també anomenats "*visual thinking*" o "*relatogrames*" i consisteixen en crear una narració no lineal al voltant d'una idea o d'un procés d'aprenentatge, utilitzant dibuixos simples combinats amb textos breus.
- Mapes mentals i d'idees són representacions gràfiques d'idees, procediments, lectures, dibuixos, emocions disposats radialment al voltant d'una paraula clau o idea central. Integren imatges que faciliten la visualització, i els seus components són la idea central, línies que uneixen la idea central amb d'altres idees expressades amb una frase, un dibuix, una fotografia
- Línies de temps: organitzador gràfic que possibilita ordenar una seqüència de fets visualitzant la seva relació temporal.

Diagrames:

Són representacions gràfiques que esquematitzen informació relacionada amb un determinat procés i/o coneixement, visualitzant les relacions entre diferents accions, variables, idees... Estimulen la reflexió sobre les relacions que s'estableixen entre els que es pensa i el que es fa, i possibiliten avaluar-regular la qualitat d'aquestes relacions.

- *V de Gowin* o “*diagrama UVE*” o “*V heurística*” es una eina per establir relacions entre aspectes conceptuals i metodològics, de manera que cal interrelacionar les idees teòriques amb els procediments emprats i és idònia per avaluar la qualitat d'aquestes relacions. Permet resumir totes les dades i les idees en molt poc espai. Al *diagrama UVE* es diferencien 4 parts:

- Diances, teranyines i altres diagrames:

Informe Personal” o KPSI (Knowledge and Prior Study Inventory):

Son qüestionaris per recollir els coneixements previs i la posterior reflexió sobre el que necessitem aprendre per respondre les qüestions. Permeten a l'alumnat autoregular el seu aprenentatge i fer-lo conscient del que aprèn a partir de comparar el seu punt de partida i la seva evolució posterior respecte als seus coneixements, habilitats, actituds o competències en relació a allò que sigui matèria d'aprenentatge.

S'utilitzen en dos moments:

- l'inici d'un mòdul, d'una unitat formativa, per tal de fer evidents els coneixements previs, el nivell d'habilitat en relació a allò que ens disposem a aprendre.
- En acabar l'activitat plantejada cal tornar-los a aplicar per reflexionar i aconseguir adonar-nos de quins han estat els aprenentatges adquirits al llarg del procés d'aprenentatge que hem seguit.

Rúbriques:

La rúbrica és una eina que ajuda el docent a mostrar a l'alumnat de forma clara les expectatives (el que espera que aprenguin) i com hi poden arribar. També són un instrument per guiar l'aprenentatge de l'alumnat, ja que faciliten l'autoreflexió i la implicació activa de l'aprenent. A més, poden ser motivadores si orienten l'alumnat sobre com pot millorar. Si es vol que siguin eines potents per a l'aprenentatge de l'alumnat, cal involucrar-lo en la seva elaboració, posada en pràctica i revisió.

(<http://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/xarxacb/documents/instruments-avaluacio-formativa/rubrica.pdf>)

Entrevistes:

Les entrevistes entre docent i alumne serveixen per conèixer les preferències, motivacions i objectius dels alumnes i també els processos i les estratègies que posen en funcionament durant les tasques d'aprenentatge. Per tant, formarien part clarament de l'avaluació formativa, és a dir, la que forma part del procés d'aprenentatge i té la finalitat de millorar-lo. És molt important que durant aquest tipus d'entrevista sigui l'alumne el que tingui majoritàriament l'ús de la paraula i, per tant, s'han de plantejar preguntes obertes que facilitin que l'alumne s'expressi.

Converses i/o debats relacionats amb temes d'interès de la pràctica professional:

Que permetin compartir els sabers, les opinions, les idees preconcebudes...Es important fer visible el pensament recollint-lo en post-its, mapes conceptuals, dibuixos, diagrames...

Observacions d'aula:

Les graelles d'observació són llistes de control dels aspectes que es volen observar. Es tracta de descompondre un criteri d'avaluació en actuacions o comportaments observables. Al costat de cada ítem o descriptor, el professorat pot fer anotacions com ara si s'ha assolit o no, en quin grau i de quina manera o en quina data es fa ver l'observació. Es poden observar tant

competències bàsiques com capacitats clau, i es poden reconvertir fàcilment en instruments d'autoavaluació o coavaluació.

Proves de coneixements generals o específics:

Proves competencials per conèixer el nivell d'assoliment de les competències bàsiques dels diferents àmbits de coneixement lligats a les característiques del currículum del cicle formatiu concret.

El brainstorming o pluja d'idees:

A partir d'una o diverses preguntes i els estudiants s'han d'enfrontar al problema plantejat i expressar totes les idees que se'ls ocorrin, de manera que cada idea pot impulsar-ne d'altres. A partir d'aquestes idees inicials es pot generar **un debat** a partir de temes d'actualitat o dilemes morals. aquestes tècniques permeten conèixer les maneres de raonar en relació a aspectes concrets relacionats amb el cicle formatiu, i quines són les conductes pròpies de l'alumne que es van formant arrel d'experiències personals, l'entorn sociocultural, mitjans de comunicació i l'ensenyança prèvia.